

تاثیر مهارت حل مسئله اجتماعی در کاهش دزدگی تحصیلی و بهبود خودپنداره درسی

سیروس حدادنیا^{*۱}

(۱) گروه علوم تربیتی، واحد نورآباد ممسنی، دانشگاه آزاد اسلامی، نورآباد ممسنی، ایران.

*نویسنده مسئول: sirous.hadadnia@iaau.ac.ir

DOI: 10.82935/PSYEDU.2025.1183069

تاریخ دریافت مقاله ۱۴۰۳/۰۹/۱۵ تاریخ پذیرش مقاله ۱۴۰۴/۰۲/۰۲

چکیده

هدف از این مطالعه، بررسی تاثیر مهارت حل مسئله اجتماعی در کاهش دزدگی تحصیلی و بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز، بود. تحقیق بر حسب هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی از نوع نیمه آزمایشی با دو گروه و از لحاظ زمانی، مقطعی بود. جامعه آماری پژوهش شامل همه دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز به تعداد ۷۸۵ نفر بود که با توجه به نمونه گیری به شیوه هدفمند، ۴۰ نفر (گروه پیش آزمون و پس آزمون) مورد آزمون قرار گرفت. در این پژوهش، از الگوی دزوریلا و گلدفراید برای آموزش مهارت حل مسئله اجتماعی استفاده شد. برای سنجش خودپنداره درسی دانش آموزان از پرسشنامه یی یسن چن (۲۰۰۴) و برای دزدگی تحصیلی از پرسشنامه پکران و همکاران (۲۰۰۵) استفاده و میزان آلفای کرونباخ به ترتیب برابر ۰/۷۹ و ۰/۸۴ بدست آمد. داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون تی مستقل و تحلیل کواریانس یک راهه)، مورد تحلیل آماری قرار گرفتند. نتایج آزمون تحلیل تحلیل کواریانس نشان داد که مهارت حل مسئله اجتماعی در کاهش دزدگی تحصیلی و بهبود خودپنداره تحصیلی دانش آموزان تاثیر معناداری دارند. همچنین نتایج آزمون t مستقل نشان داده است که میزان دزدگی تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری نداشته ولی میزان خودپنداره تحصیلی دانش آموزان دختر بیشتر از پسران بوده است.

کلید واژگان: مهارت حل مسئله اجتماعی، دزدگی تحصیلی، خودپنداره درسی

مقدمه

می گذرد. در این حالت، وی می خواهد کاری انجام دهد، اما نمی تواند. وقتی به اطراف خود نگاه می کند، احساس نارضایتی و بی رغبتی در چهره های بعضی از حاضرین نیز نمایان است، اما همه اینطور نیستند. از منظر روان شناختی، حالات یادشده، برخی از نشانگانی هستند که برای اشاره به احساس دزدگی یا ملالت در

طی زندگی تحصیلی، هر کسی ممکن است چنین شرایطی را تجربه کرده باشد که در آن، ۲۰ دقیقه پس از شروع کلاس و پیگیری مطالب ارائه شده، کم کم تمایل خود را به ادامه حضور و نشستن سر کلاس از دست می دهد، به ساعت نگاه می کند، زمان برایش به کندی

افراد بکار گرفته می شود (پکران^۱ و همکاران، ۲۰۲۳: ۵۳۳). احساس دلزدگی یا ملالت از جمله هیجان هایی است که در بافت های تحصیلی همواره تجربه می شود و دانش آموزان به طور دائم درجاتی از آن را گزارش می کنند که به آن دلزدگی تحصیلی^۲ گفته می شود (داچمن^۳ و همکاران، ۲۰۲۲: ۴۲۳). از طرفی خودپنداره ی درسی^۴ به خود ارزیابی یک فرد در مورد قلمرو و توانایی های ویژه درسی اشاره دارد (تراوتین^۵ و همکاران، ۲۰۲۰). خودپنداره درسی شامل یک بخش تطبیقی است که در آن دانش آموزان مهارت ها و توانایی های درسی خود را در مقایسه با دیگر دانش آموزان و هم کلاسی هایشان مورد ارزیابی قرار می دهند (کوکلی^۶، ۲۰۲۱). خود پنداره درسی شامل مجموعه ای از ویژگی ها، عقاید و دیدگاه هایی می باشد که توسط دانش آموزان درباره ی مجموعه مهارت های درسی و اجرای شان تصور می شود (لنت^۷ و همکاران، ۲۰۱۹: ۳۰۸). تصور مثبت افراد راجع به خود نه تنها می تواند در تحصیل وی تأثیر بگذارد بلکه این تصور عاملی مثبت برای رسیدن به کمال مطلوب در امر تحصیل نیز است و برعکس، دانش آموزانی که احساس خوبی درباره ی توانایی خود ندارند، دارای عزت نفس پایین خواهند بود و حتی بدون توجه به نژاد و رنگ پوست به ندرت در فعالیت های تحصیلی خود موفق هستند (افشون، ۱۴۰۲: ۳۲). دلزدگی تحصیلی و خودپنداره درسی دانش آموزان متأثر از متغیرهای زیادی از جمله مهارت حل مسئله ی اجتماعی^۸ می تواند، می باشد.

با توجه به منطق زیست اجتماعی انسان، مسائل مطرح برای انسان به طور چشمگیری ریشه و اساس

اجتماعی دارند که انسان در مواجهه و به منظور حل مسائل ساده و پیچیده ای که همه روزه پیش رو دارد، باید از توانایی های خود و دیگران کمک بگیرد. در واقع هنگامی که افراد از مهارت حل مسئله برای برطرف کردن مسائل فردی و اجتماعی استفاده می کنند به آن مهارت، مهارت حل مسئله اجتماعی گفته می شود. مراحل حل مسئله اجتماعی مشابه حل مسئله است و فقط در زمینه های روابط بین فردی و اجتماعی به کار برده می شود (دالبرگ^۹ و همکاران، ۲۰۱۹). آموزش حل مسئله ی اجتماعی موجب افزایش خودکنترلی، خودکارآمدی و کاهش تکانشوری دانش آموزان می شود (دادفر، ۱۴۰۱: ۳۴۸). حل مسئله ی اجتماعی فرایندی است شناختی که به وسیله ی آن فرد می کوشد راه حل مناسبی را برای یک مشکل پیدا کند. آموزش حل مسئله، فرآیندی ساده است که به راحتی می توان آن را آموخت. در این رویکرد فرد می آموزد که چگونه به شیوه های صحیح و کار آمد، مشکل را تعریف و بررسی نمود، برای حل آن اقدام نماید (عطادخت و همکاران، ۱۴۰۰: ۳۲). با توجه به افزایش دلزدگی تحصیلی در دانش آموزان و همچنین کاهش خودپنداره درسی آنان در سال های اخیر بدلائل مختلف از جمله بیکاری خیل عظیمی از نیروهای تحصیل کرده در کشور، بررسی عوامل موثر بر بهبود خودپنداره و کاهش دلزدگی تحصیلی دانش آموزان، می تواند در برنامه ریزی ها و سیاست گذاری های مسئولین نظام آموزشی کشور مثمرتر واقع گردد. شهرستان شیراز به عنوان یکی از قطب های علمی کشور نیز از این اثر مثبتی نبوده و برای بهبود پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، انجام چنین مطالعات دارای ضرورت فراوان می باشد که مورد غفلت واقع شده است. با توجه به مباحث مطرح شده، هدف از این مطالعه، بررسی تأثیر مهارت حل مسئله ی اجتماعی در کاهش دلزدگی تحصیلی و بهبود خودپنداره درسی

-
- 1- Pekran
 - 2- Education boredom
 - 3- Daschmann
 - 4- Education self-concept
 - 5- Trautwein
 - 6- Cokley
 - 7- Lent
 - 8- Social problem solving skills

9- Dalberg

دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز، خواهد بود و مسئله اصلی تحقیق به شکل زیر مطرح می شود: آیا مهارت حل مسئله ی اجتماعی در کاهش دزدگی تحصیلی و بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز، تاثیر معناداری دارد؟

پیشینه پژوهش

در پژوهشی با عنوان ارزیابی مدل نقش مهارت حل مسئله اجتماعی و سرمایه روانشناختی بر فرسودگی (دلزدگی) تحصیلی با میانجی گری کمک طلبی از همسالان و وجدان تحصیلی دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی رشته علوم تجربی ناحیه یک اردبیل، توسط فطین و همکاران (۱۴۰۳)، نشان دادند، مهارت حل مسئله اجتماعی و سرمایه روانشناختی بر فرسودگی تحصیلی اثر منفی دارد. علاوه بر این، اثر منفی کمک طلبی تحصیلی به عنوان متغیر میانجی در رابطه بین حل مسئله اجتماعی و فرسودگی تحصیلی نیز به تأیید رسید. همچنین اسماعیلی شاد و همکاران (۱۴۰۲: ۸)، در مطالعه ای اقدام به مفهوم شناسی فرسودگی (دلزدگی) تحصیلی و عوامل موثر بر آن نموده اند. فرسودگی تحصیلی می تواند کلید فهم درک رفتارهای مختلف دانشجویان مانند عملکرد تحصیلی دردوران تحصیل باشد. فرسودگی تحصیلی می تواند به عنوان یک واکنش روانشناختی در فراگیرانی که در فضای آموزشی دچار خستگی، کسالت، دلزدگی و... هستند، مطرح شود که این امر می تواند ناشی از تفاوت بین توانایی فراگیر و انتظارات خودش یا دیگران برای موفقیت در تحصیل باشد. فرسودگی تحصیلی علاوه بر تاثیر بر روی ابعاد مختلف زندگی فردی در دانشجویان، اثرات منفی متعددی نیز بر شرایط تحصیلی و خانوادگی آنان دارد. عوامل مختلفی در ایجاد فرسودگی تحصیلی دخیل است. فخرايي راد و علیزاده موسوی (۱۴۰۱: ۶۵)، در مطالعه ای به بررسی اثر بخشی آموزش مهارت ابراز وجود و حل مساله بر خودپنداره دانش آموزان پرداخته

اند. نتایج پژوهش نشان داد که آموزش ابراز وجود و حل مساله به طور معناداری باعث بهبود خودپنداره در دانش آموزان می شود. به عبارت دیگر آموزش ابراز وجود و حل مساله می تواند به دانش آموزان کمک کند تا با آشنایی با توانمندی های خود و نحوه ابراز وجود به شکل مناسب و حل مسایل و سازگاری بیشتر با شرایط خودپنداره متناسبی برای خود متصور شوند و این به نوبه خود باعث افزایش خودکارآمدی آنها می شود. زراعت و غفوریان (۱۳۹۹: ۲۷)، در مطالعه ای به بررسی اثربخشی آموزش مهارت حل مساله بر خودپنداره تحصیلی دانشجویان پرداختند. نتایج نشان داده است که آموزش مهارت های حل مساله به دانشجویان، باعث توانمندی و ارتقای مفهوم خود تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان می شود و باید در برنامه های آموزشی مورد توجه قرار گیرد. ویسی کهره و همکاران (۲۰۲۲)، در مطالعه ای به بررسی اثربخشی آموزش حل مسئله بر خودپنداره تحصیلی دانش آموزان دبیرستانی در شهر هولیلان پرداختند. خودپنداره تحصیلی، یکی از عوامل مؤثر بر عملکرد تحصیلی و نگرش کلی فرد نسبت به توانایی های خود در رابطه با یادگیری مدرسه است. با توجه به یافته ها، آموزش حل مسئله باعث افزایش دانشجویان دانشگاهی خودپنداره می شود. نتیجه گیری: با به کارگیری روش حل مسئله، دانش آموزان دانشگاهی خودپنداره را افزایش داده اند. فیروزآبادی (۲۰۲۰)، در مطالعه ای اقدام به بررسی اثر بخشی مهارت های حل مسئله در خودپنداره تحصیلی دانش آموزان با معلولیت یادگیری نموده اند. نایج آزمون تحلیل رگرسیون در این مطالعه نشان داده است که مهارت های حل مساله موجبات افزایش خودپنداره تحصیلی دانش آموزان معلول را فراهم نموده است. بهجو (۲۰۱۹: ۳۴)، در مطالعه ای اقدام به بررسی رابطه بین خودکارآمدی، خودپنداره تحصیلی، مهارت حل مساله و دستیابی به موفقیت زبان خارجی نموده اند. نتایج آزمون مارتیس همبستگی نشان داده است که رابطه معناداری بین متغیرهای خودکارآمدی،

خودپنداره تحصیلی، مهارت حل مساله و دستیابی به موفقیت زبان خارجی برقرار بوده است. روسمانلو و (۲۰۲۰)، در مطالعه ای به بررسی رابطه بین موفقیت، منبع کنترل، خودپنداره، حل مسئله اجتماعی و کسب مهارت اجتماعی در کودکان پرداختند. نتایج این مطالعه حاکی از وجود رابطه معنادار بین موفقیت، منبع کنترل، خودپنداره، حل مسئله اجتماعی و کسب مهارت اجتماعی در کودکان بوده است.

روش شناسی

هدف این پژوهش، بررسی تاثیر مهارت حل مسئله اجتماعی در کاهش دلزدگی تحصیلی و بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز، بود. تحقیق بر حسب هدف، کاربردی و از نظر ماهیت و روش، توصیفی از نوع نیمه آزمایشی با دو گروه و از لحاظ زمانی، مقطعی بود. جامعه آماری پژوهش شامل همه دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز به تعداد ۷۸۵ نفر بود که با توجه به نمونه گیری به شیوه هدفمند، ۴۰ نفر (گروه پیش آزمون و پس آزمون) مورد

آزمون قرار گرفت. در این پژوهش، از الگوی دزوریلا و گلدفراید برای آموزش مهارت حل مسئله اجتماعی استفاده شد. برای سنجش خودپنداره درسی دانش آموزان از پرسشنامه یی یسن چن (۲۰۰۴) و برای دلزدگی تحصیلی از پرسشنامه پکران و همکاران (۲۰۰۵) استفاده و میزان آلفای کرونباخ به ترتیب برابر ۰/۷۹ و ۰/۸۴ بدست آمد. داده های گردآوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS و در دو سطح آمار توصیفی و آمار استنباطی (آزمون تی مستقل و تحلیل کواریانس یک راهه)، مورد تحلیل آماری قرار گرفتند. برای تحقیق انتخاب شدند.

یافته ها

جهت بررسی فرضیه، مهارت حل مسئله ی اجتماعی در کاهش دلزدگی تحصیلی دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز تاثیر معناداری دارد، از آزمون تحلیل کواریانس تک متغیری (ANCOVA) روی نمرات پس آزمون، با کنترل پیش آزمون انجام گرفت.

جدول ۱. نتایج تحلیل کواریانس تک متغیری برای بررسی تاثیر مهارت حل مسئله ی اجتماعی در کاهش دلزدگی تحصیلی دانش آموزان

منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	معناداری	مجذور اتا
پیش آزمون	۰/۶۴۱	۱	۰/۶۴۱	۴/۹۰۹	۰/۰۳۳	۰/۱۱۷
گروه	۷/۹۱۴	۱	۷/۹۱۴	۶۰/۶۴۷	۰/۰۰۱	۰/۶۲۱
خطا	۴/۸۲۸	۳۷	۰/۱۳			

جدول ۱، نتایج تحلیل کواریانس تک متغیری برای بررسی تاثیر مهارت حل مسئله ی اجتماعی در کاهش دلزدگی تحصیلی دانش آموزان را نشان می دهد. همان گونه که مشاهده می شود، پس از تعدیل نمرات پیش آزمون دلزدگی تحصیلی، بین دو گروه آزمایش و کنترل در پس آزمون تفاوت معناداری وجود دارد ($P=0/001$ ؛ $F_{1,37}=60/647$). بنابراین فرض صفر مبتنی بر عدم تفاوت دو گروه رد می شود. به عبارتی مهارت حل مسئله

ی اجتماعی در کاهش دلزدگی تحصیلی دانش آموزان مؤثر است و این تاثیر معنادار می باشد ($P<0/01$). با توجه به مقدار مجذور اتا ($\eta^2 = 0/621$) (Partial) رابطه نیرومندی بین متغیر مستقل و وابسته در متغیر دلزدگی تحصیلی وجود دارد. در واقع ۰/۶۲۱ تغییر در متغیر دلزدگی تحصیلی ناشی از تغییر در متغیر مستقل است. جهت بررسی مهارت حل مسئله ی اجتماعی در بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان دوره متوسطه ناحیه دو

شهر شیراز تاثیر معناداری دارد. از آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری (ANCOVA) روی نمرات پس آزمون، با کنترل پیش آزمون انجام گرفت.

جدول ۲. نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری برای بررسی تأثیر مهارت حل مسئله ی اجتماعی در بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان

منبع تغییرات	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	معناداری	مجذور اتا
پیش آزمون	۰/۰۱۱	۱	۰/۰۱۱	۰/۰۸۹	۰/۷۶۷	۰/۰۰۲
گروه	۱۶/۱۱۹	۱	۱۶/۱۱۹	۱۲۹/۶۱۲	۰/۰۰۱	۰/۷۷۸
خطا	۴/۶۰۱	۳۷	۰/۱۲۴			

مقدار مجذور اتا ($\eta^2 = ۰/۷۷۸$) رابطه نیرومندی بین متغیر مستقل و وابسته در متغیر خودپنداره درسی وجود دارد. در واقع $۰/۷۷۸$ تغییر در متغیر خودپنداره درسی ناشی از تغییر در متغیر مستقل است. به منظور بررسی فرضیه سوم: میزان دلزدگی تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه ناحیه دو شهر شیراز تفاوت معناداری دارند. از آزمون t برای گروه های مستقل استفاده شد. نتایج مربوط به آن در زیر ارائه شده است (میزان دلزدگی تحصیلی پس از آزمون لحاظ شده است).

جدول ۲، نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیری برای بررسی تأثیر مهارت حل مسئله ی اجتماعی در بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان را نشان می دهد. همان گونه که مشاهده می شود، پس از تعدیل نمرات پیش آزمون خودپنداره درسی، بین دو گروه آزمایش و کنترل در پس آزمون تفاوت معناداری وجود دارد ($P=۰/۰۰۱$ ؛ $F_{۱,۳۷}=۱۲۹/۶۱۲$). بنابراین فرض صفر مبتنی بر عدم تفاوت دو گروه رد می شود. به عبارتی مهارت حل مسئله ی اجتماعی در بهبود خودپنداره درسی دانش آموزان مؤثر است و این تأثیر معنادار می باشد ($P<۰/۰۱$). با توجه به

جدول ۳. آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت دلزدگی تحصیلی دانش آموزان

آزمون	گروه ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار T	معناداری
t مستقل	پسران	۱۰	۲/۴۰	۰/۲۶۹	۰/۱۹۶	۰/۸۴۶
	دختران	۱۰	۲/۳۶	۰/۲۵۸		

به منظور بررسی فرضیه چهارم: میزان خودپنداره درسی دانش آموزان دختر و پسر دوره متوسطه شهرستان ممسنی تفاوت معناداری دارند. از آزمون t برای گروه های مستقل استفاده شد. نتایج مربوط به آن در زیر ارائه شده است (میزان خودپنداره درسی پس از آزمون لحاظ شده است).

جدول ۳، آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت دلزدگی تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر را نشان می دهد. همان گونه که مشاهده می شود، مقدار t محاسبه شده برابر با $t=۰/۱۹۶$ به دست آمده است که از لحاظ آماری معنادار نشده است ($P>۰/۰۵$). از این رو می توان گفت که میزان دلزدگی تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری نداشته است.

جدول ۴. آزمون t مستقل برای بررسی تفاوت دلزدگی تحصیلی دانش آموزان

آزمون	گروه ها	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	مقدار T	معناداری
-------	---------	-------	---------	------------------	---------	----------

t مستقل	دختران	۱۰	۴/۶۲	۰/۲۳۴	۶/۷۷۳	۰/۰۰۱
	پسران	۱۰	۴/۱۸	۰/۳۷۹		

نتایج جدول ۴، نشان می دهد که مقدار t برابر با ۶/۷۷۳ به دست آمده است که از لحاظ آماری معنادار شده است ($P < ۰/۰۵$). از این رو می توان گفت که میزان خودپنداره درسی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری داشته است.

بحث و نتیجه گیری

نتایج فرضیه اول. نشان می دهد که زمانی که دانش آموزان در معرض آموزش مهارت های حل مسئله ی اجتماعی قرار می گیرند و میزان مهارت های آنان بهبود پیدا می کنند و راحت تر با مشکلات روبرو می شوند، کمتر احساس ترس می کنند، بدنبال پیدا کردن راه حل های جدید هستند و...، بهتر می توانند مسائل و مشکلات تحصیلی خود را رفع نموده و در نتیجه میزان دلزدگی تحصیلی آنها کاهش می یابد. بطور کلی؛ وقتی مهارت های حل مسأله وجود داشته باشد، به عنوان یک سپر در مقابل وقایع منفی عمل می کند. نتایج این فرضیه با مبانی نظری و همچنین مطالعات انجام شده داخلی و خارجی از جمله فطین و همکاران (۱۳۹۶) مطابقت و همخوانی داشته و در یک راستا بوده اند.

نتایج فرضیه دوم بیانگر این است که دانش آموزان با بهره جستن از آموزش مهارت های حل مسأله و مراحل آن، نکات مهم مربوط به نحوه برخورد با مشکل، از جمله تعمق و تأمل پیرامون مسأله، تعریف مشکل، بازشناسی مشکل، در نظر گرفتن راه حل های مختلف و متعدد و انتخاب بهترین راه حل را آموخته اند و به این شکل می توانند دیدگاه مثبت تر و بهتری نسبت به خویش و توانایی های خویش برای پیشرفت تحصیلی داشته باشند و بتوانند عملکرد تحصیلی بهتری را از خود نشان دهند.

نتایج این فرضیه با مبانی نظری و همچنین مطالعات انجام شده داخلی و خارجی از جمله علیزاده موسوی (۱۴۰۱)، زراعت و غفوریان (۱۳۹۹)، ویسی کهره و همکاران (۲۰۲۲) و فیروزآبادی (۲۰۲۰) مطابقت و همخوانی داشته و در یک راستا بوده اند.

نتایج فرضیه سوم نشان می دهد که میزان دلزدگی تحصیلی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری نداشته است. این نتیجه بیانگر این است که با توجه به مشکلات عدیده از جمله بیکاری سطح بالایی از نیروهای تحصیل کرده کشور، میزان دلزدگی تحصیلی در بین دانش آموزان افزایش یافته و فرقی بین دانش آموزان دختر و پسر در این زمینه وجود ندارد.

نتایج فرضیه چهارم نشان می دهد که میزان خودپنداره درسی دانش آموزان دختر و پسر تفاوت معناداری داشته است. این نتیجه تاییدی بر فرضیه چهارم تحقیق می باشد. نتایج این فرضیه بیانگر این است که دانش آموزان دختر انگیزش و اعتماد بیشتری به خود داشته و سطح بالاتری از خودپنداره درسی را نشان می دهند.

منابع

اسماعیلی شاد، بهرنگ؛ یزدانی، شهربانو؛ صفری، مهدی؛ سیاح، مجتبی. (۱۴۰۲). مفهوم شناسی فرسودگی (دلزدگی) تحصیلی و عوامل موثر بر آن، کنفرانس ملی رویکردهای نوین علوم انسانی در قرن ۲۱. افشون، محمد. (۱۴۰۳). نقش واسطه گری خودپنداره تحصیلی در رابطه بین سبک های یادگیری و سازگاری تحصیلی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت.

British Journal of Educational Psychology. 81, 421-440.

Dalberg, L.M., Tze, V.M.C., & Goetz, T. (2019). Examining boredom: Different causes for different coping profiles. **Learning and Individual Differences**, 37, 255-261.

Firozabadi S. (2020). The effectiveness of problem-solving skills on academic self-concept in students with learning disabilities. **International Journal of Advanced Research in Management and Social Sciences**. 3(2): 25-27. (in Persian).

Lent, R. W., Braown, S. D., & Gore, P. A. (2019). Discriminantand Predictive Validity of Academic Self- Concept, Academic Self-Efficacy, and Mathematics- Specific. **Journal of Counseling Psychology**, 44, 307-315.

Pisnchen, H. W. (2004). Reciprocal effects between academic self-concept, self-esteem, achievement, and attainment over seven adolescent years: Unidimensional and multidimensional perspectives of self-concept. **Personalityand Social Psychology Bulletin**. 34, 542-552.

Pekrun, R., Goetz, T., & Perry, R. P. (2005). **Achievement Emotions Questionnaire (AEQ). User's manual.** Munich, Germany: Department of Psychology, University of Munich. 11-13.

Pekrun, R., Goetz, T., Daniels, L. M., Stupnisky, R. H., & Perry, R. P. (2023). Boredom in achievement settings: exploring controlevalue antecedents and performance outcomes of a neglected emotion. **Educational Psychology**, 102(3), 531-549.

Russomano, L. (2020). **Achievement, Locus of Control, Self-Concept, Social Problem Solving Training and the Acquisition of Prosocial Skills in Children.** Seton Hall University Dissertations and Theses (ETDs). 254.

Trautwein, U., Lüdtke, O., Köller, O. & Baumert, J. (2020). Self-esteem, academic self-concept, and achievement: How the learning environment moderates the dynamics of self-concept. **Personality and Social Psychology**. 90(2), 334-349.

VeisiKahre S, Imani S, Yosef Zade MR, VeisiPour M, Moradhaseli Y, Amiri, RK. (2022). Effectiveness of problem solving Training on self concept academic high school students in holillan kahreh. **Int J Educ Psychol Res**. 131-134

دادفر، علیرضا. (۱۴۰۱)، اثربخشی آموزش مهارت

حل مساله بر کاهش مشکلات رفتاری دانش آموزان. **علوم رفتاری**. ۷(۴): ۳۴۷-۳۵۳.

زراعت، زهرا؛ غفوریان، علیرضا. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش مهارت حل مساله بر خودپنداره تحصیلی دانشجویان، **راهبردهای آموزش در علوم پزشکی**، ۲(۱). ۲۷-۲۸.

عطاادخت، اکبر؛ نوروزی، حمید؛ غفاری، عذرا. (۱۴۰۰). تأثیر آموزش حل مسئله اجتماعی در ارتقای بهزیستی روان شناختی و تاب آوری کودکان، **ناتوانی های یادگیری**، ۳(۲). ۳۲-۳۳.

علی زاده، اسد؛ موسوی، یحیی. (۱۴۰۱). مقایسه تاثیر روش تدریس حل مساله با روش تدریس کاوشگری بر مهارت های حل مساله اجتماعی دانش آموزان دختر در درس علوم اجتماعی پایه پنجم ابتدایی. **پژوهش در برنامه ریزی درسی**. ۲(۹)، ۷۸-۶۳.

فطین، شهاب؛ حسینیان، سیمین؛ اصغرئزاد فرید، علی اصغر؛ ابوالمعالی، خدیجه. (۱۴۰۳). ارزیابی مدل نقش مهارت حل مسئله اجتماعی و سرمایه روانشناختی بر فرسودگی (دلزدگی) تحصیلی با میانجی گری کمک طلبی از همسالان و وجدان تحصیلی، **پژوهش نامه روانشناسی مثبت**، ۳(۳). ۱۷-۱۸.

Behjoo, B. (2019). **The Relationship among Self-Efficacy, Academic Self-Efficacy, Problem Solving Skills and Foreign Language Achievement.** Master 'S Thesis Department of Foreign Language Teaching. Hacettepe University Graduate School of Social Sciences. 34-35. (in Persian).

Cokley, K. Patel, N. (2021). A Psychometric Investigation of the academic self concept of Asian American college students, **Educational and Psychological Measurment**, Vol. 69, Number 1., 88-99.

Daschmann, E. C. Goetz, T., & Stupnisky, R. H. (2022). Testing the predictors of boredom at school: Development and validation of the precursors to boredom scales.

Quarterly Journal of Educational Psychology Skills
Islamic Azad University Tonekabon Branch
Vol. 16, No. 1, spring 2025, No 61

Journal of Educational
Psychology

The effect of social problem solving skills in reducing Education boredom and improving Education self-concept

Sirous Hadadnia¹

1) Department of Educational Sciences, Noorabad Mamasani C., Islamic Azad University, Noorabad Mamasani, Iran.

Abstract

The purpose of this study was to investigate the effect of social problem solving skills in reducing Education boredom and improving Education self-concept of high school students in district two of Shiraz city. In terms of purpose, this research was applied, and in terms of nature and method, it was a descriptive, semi-experimental type with two groups, and in terms of time, it was cross-sectional. The statistical population of this research included all the secondary school students of the two districts of Shiraz in the number of 785 people, according to purposeful sampling, 40 people (pre-test and post-test groups) were tested. In this research, Desorilla and Goldfried's model was used to teach social problem solving skills. To measure the Education self-concept of the students, the questionnaire of Yassen Chen (2004) and the questionnaire of Pakran et al. The collected data were statistically analyzed using SPSS software and at two levels of descriptive statistics and inferential statistics (independent t-test and one-way analysis of covariance). The results of the covariance analysis test showed that social problem solving skills have a significant effect on reducing Education boredom and improving students' Education self-concept. Also, the results of the independent t-test showed that there was no significant difference in the level of Education boredom of female and male students, but the level of Education self-concept of female students was higher than that of boys.

Keywords: Social problem solving skills, Education boredom, Education self-concept
